

Jannicke Hesthol Løvik

Deltakelse på Løvikremma

Et blick på hvordan deltakelse på lokalmuseum
kan bidra til engasjement og mangfold

Bacheloroppgave i Kulturminneforvaltning

Veileder: Jon Olav Hove

Mai 2021

Jannicke Hesthol Løvik

Deltakelse på Løvikremma

Et blikk på hvordan deltakelse på lokalmuseum kan bidra til engasjement og mangfold

Bacheloroppgave i Kulturminneforvaltning
Veileder: Jon Olav Hove
Mai 2021

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for historiske og klassiske studier

Kunnskap for en bedre verden

Førord

Jeg vil rette en takk til alle jeg ble kjent med på Romsdalsmuseet for et trivelig og lærerikt opphold i januar 2021. Jeg vil gi en spesiell takk til min kontaktperson Jon Olav Szontheimer.

Takk til min veileder Jon Olav Hove for gode tilbakemeldinger og råd. Takk også til medstudenter for gode tilbakemeldinger.

Takk til Ann Ingjerd Dale for å ha gitt meg mye kunnskap innenfor museumsdrift ved Løvikremma de siste årene, og god hjelp under oppgaven. Takk til alle frivillige og besøkende på Løvikremma som tok seg tid til å delta på spørreundersøkelsen.

Takk til Alice Solvang for korrekturlesing.

Trondheim 17. mai

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Innledning	3
Om hospiteringen	3
Tema og problemstilling	4
Metode	6
Avgrensning	7
Kapittel 2: Museer, aktiviteter og Løvikremma	9
Romsdalsmuseet og Løvikremma	9
Museer og aktiviteter: Lokalmuseum, bygdetun og friluftsmuseum	11
Deltakelse på museum	14
Engasjement og mangfold	15
Kapittel 3: Deltakelse på Løvikremma	16
Aktører, formidling og aktiviteter	16
Løvikremma: Engasjement og mangfold	19
Engasjement på Løvikremma	21
Mangfold på Løvikremma	22
Kapittel 4: Konklusjon	25
Litteratur	27
Andre kilder	27
Vedlegg	29

Kapittel 1: Innledning

Om hospiteringen

I januar var jeg på hospitering ved Romsdalsmuseet i Molde. Her fikk jeg et innblikk i forvaltning, formidling, bygningsvern og bunadstilvirkning ved museet. Jeg ønsket å hospitere ved Romsdalsmuseet for å lære mer museum i hjemfylket mitt. Etter hospiteringen fant jeg ut at jeg ville skrive om kystgården Løvikremma. Det føltes naturlig å skrive om, da Løvikremma er en del av Romsdalsmuseet.

Innenfor forvaltning har Romsdalsmuseet konservatorer, magasin, arkiv og fotoarkiv. I forbindelse med registrering fikk jeg lære programvaren Primus. Her fikk jeg et innblikk i museets magasin og forvaltningen av det. Her registrerte jeg forskjellige gjenstander. Problemstillinger jeg møtte var hva man skal ta vare på og ikke, noe som handler om plass. Spørsmål knyttet til verdier ble sentrale. Jeg var og sammen med konservator og fikk rense og lime gjenstander. Sentrale spørsmål her var igjen, hva skal repareres og konserveres, og hvilke ting skal ikke. Innenfor arkiv og fotoarkiv fikk jeg være med å registrere mindre arkiv, og lærte programmet Asta. Problemstillinger jeg møtte her var omorganisering av arkiv. Ved bunadverkstedet fikk jeg et lite innblikk i bunads tilvirke og innsamlingsarbeidet som har foregått for å lage rekonstruerte romsdalsbunader ved museet.

Innenfor bygningsvern var jeg med museumshåndverkerne og fikk være med på deler av oppreisningen av et Romsdalsk grindbygg. Her fikk jeg lage trenagler som skulle brukes til bygget. Grindbygget besto av nye materialer, men som hadde blitt til med tradisjonelle teknikker. Grindbygget viste hvordan autentisitet fungerer i praksis, med prosessautentisitet og visuell autentisitet.²

I forbindelse med formidling var det ikke like mye formidling som til vanlig på grunn av korona. Likevel fikk jeg et innblikk, og vært med på møter angående formidling. Her fikk jeg høre mer om avdelingene ved museet og tilbudene deres. Jeg var også med leikarringen på en danseøving. På øvingen fikk jeg innblikk i hvordan museet kan fungere som både møteplass

---

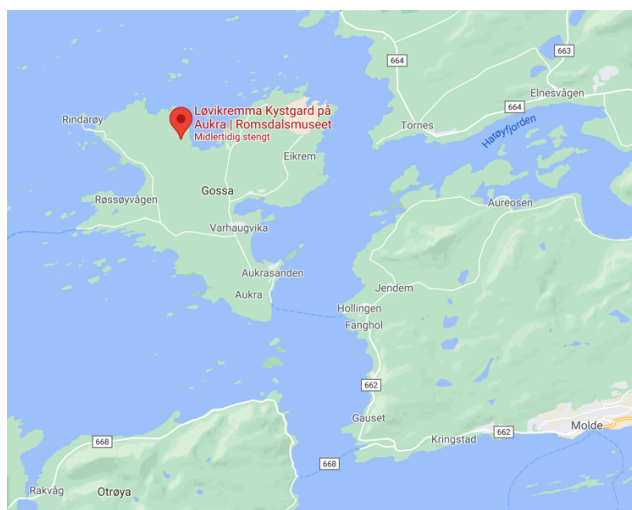
¹ Illustrasjon forside. Uten tittel: Løvikremma Kystgård på Aukra 2021

² Christensen 2011: 212-213

og gi fritidstilbud for yngre mennesker. Deltakelse var helt sentralt her. Jeg spurte de unge hvorfor de var med i leikarringen, og fikk tilbake i svar at felleskapet de hadde var viktig. Det var under formidling jeg skjønnte hvor viktig deltakelse er for enkeltmennesker, grupper og museet. På møte med leikarringen begynte jeg å tenke på viktigheten av et deltakende museum.

Tema og problemstilling

I oppgaven min skal jeg skrive om deltakelse ved lokalmuseet Løvikremma på øya Gossen i Aukra kommune. Løvikremma er en kystgård som ble gitt i gave til Romsdalsmuseet i 1987, og er nå en av avdelingene til Romsdalsmuseet.³ Temaet for oppgaven vil være deltakelse på lokalmuseet. Spørsmål jeg vil besvare er hvordan deltakelse fungerer på dagens lokalmuseum, hva man får ut av deltakelsen. Hvordan kan deltakelse på museum forstås, og hvordan og i hvilken grad skaper dette engasjement og mangfold i lokalsamfunnet?

Figur 1, Kart over Aukra med markering av Løvikremma Kystgård.⁴

Jeg ønsker skrive om deltakelse da jeg ser at det er noe av det viktigste og mest interessante innenfor kulturminnevernet. Det å kunne delta i og rundt kulturarven er en forutsetning for et demokratisk samfunn.⁵ Jeg har selv vært deltakende på Løvikremma siden jeg var liten, da Løvikremma er nabogården min hjemme på Gossen. Jeg har og jobbet på Løvikremma hver sommer siden 2014. Jeg har derfor et godt forhold til de som er frivillige og de som jobber

³ Romsdalsmuseet 2000: 158

⁴ Figur 1. Google u.å

⁵ Meld. St. 16 (2019-2020): 22

der. Jeg ser på disse som gode kollegaer og naboer. Det å se hvordan et lokalmuseum fungerer i et lokalsamfunn er noe jeg har erfart igjennom somrene og ser på som en fordel.

Deltakelse i form av mangfold og engasjement er nøkkelord som regjeringen bruker i den nye stortingsmeldingen om nye mål i kulturmiljøpolitikken,⁶ Nøkkelordene er relevant uavhengig om det er snakk om kulturmiljøer, kulturminner eller museum fordi ordene legger til rette for deltakelse. Som den nye stortingsmeldingen for kulturmiljøforvaltning påpeker kan deltakelse bidra til medvirkning og innflytelse:

Demokrati og demokratisering handler i stor grad om *medvirkning* og muligheter for *innflytelse*. Alle har rett til å ta del i den kulturarv som de selv velger, samtidig som de respekterer andres rettigheter og friheter. Slik skaper kulturarv en arena for *demokratibyggning*, medvirkning og *ytringskultur*. Kulturarv angår alle.⁷

På denne måten er deltakelse på museum med på å sikre demokratiet. Ord som medvirkning, innflytelsen demokratibyggning og ytringskultur viser til museenes rolle i demokratiet. Ikke bare skal museene være en del av et demokratisk samfunn, men selve museet i seg selv skal og være demokratisk. I tillegg er deltakelse en demokratisk rettighet. Ordene ansvar og rett er og viktige ord i meldingen. Vi i Norge har muligheten å ta vare på kulturminner, og det er derfor et prinsipp fra kulturminneloven at alle har et ansvar for å ta vare på de. Bevaring av kulturminner må ses på som en allmenn interesse i Norge. Dette reflekteres også i Kulturminneloven §1, andre ledd.⁸ I meldingen kommer det tydelig frem at kulturminner angår alle, noe som påpeker at man har rett til en kulturarv. Retten til kulturarven vises godt i menneskerettserklæringen Artikkel 27. 1. «Enhver har rett til fritt å delta i samfunnets kulturelle liv, til å nyte kunst og til å få del i den vitenskapelige fremgang og dens goder.»⁹

Med utgangspunkt i dette vil jeg i oppgaven diskutere følgende problemstilling: Hvordan kan deltakelse ved Løvikremma bidra med Engasjement og mangfold? Hva er deltakelse, hvordan fungerer deltakelse ved Remma i dag, hvem deltar, og muligheter og utfordringer knyttet til deltakelse. Deltakelse vil være basert på definisjoner innenfor museologi men og i form av engasjement og mangfold fra stortingsmeldingen.

---

⁶ Meld. St. 16 (2019-2020): 7

⁷ Meld. St. 16 (2019-2020): 22. Min utheving

⁸ Kulturminneloven 1978: §1

⁹ FN- Sambandet United Nations Association of Norway u.å

Metode

I løpet av planleggingen av oppgaven har jeg tenkt på min objektivitet i forhold til hva jeg skal undersøke. Det er viktig for meg å skille mellom mine relasjoner til Løvikremma på en side og skole og på den andre siden, for å få en objektiv oppgave. Dallan presiserer at vi ikke starter med blanke ark, men kommer inn i tematikken med førforståelse.¹⁰ For å gjøre rede for min objektivitet i forhold til oppgaven tenker jeg igjennom Dallan sine spørsmål om *hvem* som har undersøkt, *hvorfor* jeg har undersøkt akkurat dette og *hva* jeg skal bruke resultatene til.¹¹

Teorien brukt i oppgaven kommer i stor grad fra pensum i kulturminneforvaltning og stortingsmeldingen. I tillegg bruker jeg artikler, Romsdalsmuseets nettside, årbøker, og Løvikremmas manus. Manuset er skrevet til den som skal formidle til enhver tid på Løvikremma. Manuset er ikke et offentlig, men til god hjelp i oppgaven for fakta om Løvikremma. Manuset forteller om fiskerbonden på Løvikremma fra 1600-1970, byggeskikk, sosialhistorie, fiskerihistorie, jordbrukshistorie, gjenstander og eiendomshistorie.¹²

Teori og temaer jeg bruker i oppgaven er deltakelse, museumsdefinisjoner, kollektiv identitet og kollektive minner, frivillig kulturarv og kulturminnerett. For å undersøke begrepet deltakelse har jeg i stor grad brukt Nina Simon sin bok *The participatory museum*¹³ aktivt, men og Stortingsmeldingen.¹⁴

Jeg har også gjort egne undersøkelser i form av spørreundersøkelse, analyse av gjesteboken og register over frivillige til Remma. Dette har jeg gjort for å bekrefte eller avkrefte mine egne observasjoner igjennom årene. Dallan stiller krav til dataen som blir brukt. 1. Om den er relevant for problemstillingen, og 2. Hvor pålitelig er måten den er innsamlet på.¹⁵

Gjesteboken, register over frivillige og spørreundersøkelse gir data som er relevant for problemstillingen da det støtter eller motbeviser mine tanker og teorier slik at jeg kan være objektiv. Siden problemstillingen min handler om deltakelse vil det være naturlig å la lokalbefolkningen komme med sine uttalelser om deltakelse på Løvikremma. Det er kun spørreundersøkelsen jeg selv har samlet inn, gjestebok og register var allerede innsamlet. Dette er data som jeg i mindre grad har hatt muligheten til å velge i. Likevel er det viktig å

---

¹⁰ Dallan 2020: 63

¹¹ Dallan 2020. 58

¹² Haraldsen 2006

¹³ Simon 2010

¹⁴ Meld. St. 16 (2019-2020)

¹⁵ Dallan 2020: 62

være klar over at man velger seg ut data bevist og ubevist. For eksempel har jeg hatt mulighet til å velge hvilke sitater som kommer med i oppgaven og hvilke som ikke kommer med.

Noen grep jeg har gjort for å være objektiv er å bruke anonym spørreundersøkelse. Jeg har ikke brukt intervju da oppgaven kanskje ikke hadde blitt like objektiv. Dette fordi jeg jobber sammen med mange av de på Remma. Spørreundersøkelsen ble laget i et Google document. Den ble sendt til alle frivillige på mail, samt publisert på Facebook siden til Løvikremma. Jeg hadde med kjønn, alder og om de var frivillig eller besøkende for å kunne kartlegge mangfold på Løvikremma. Spørsmålene jeg stilte var i undersøkelsen var: Hva betyr deltakelse for deg? Hvordan føler du at du deltar på Løvikremma? Hvorfor deltar du? og Hvilken rolle tror du Løvikremma har i lokalsamfunnet? Spørreundersøkelsen er brukt for å lage en relevant oppgave der jeg kan komme nærmere lokalbefolkningen på Gossen. Det å la aktørene på Remma komme med sine synspunkter er viktig for et realistisk bilde på deltakelse ved Løvikremma.

Ifølge Dallon er Kvalitativ metode en metode som gir data i målbare enheter. Kvalitativ metode gir data som ikke kan tallfestes, som for eksempel meninger.¹⁶ Spørreundersøkelsen er i stor grad brukt kvalitativt, men og kvantitativt. Kvantitativt kan undersøkelsen fortelle om alder, kjønn og antall. Men viktigst forteller den kvalitativt om meninger og opplevelser.

For å analysere de besøkende og frivillige bruker jeg register over frivillige og gjesteboken fra 2019. Jeg ser på året 2019 fordi dette året var ikke preget av korona. Gjesteboken er frivillig for alle besøkende å skrive seg inn i, noe som kan påvirke resultatene mine. Her finnes avvik. Jeg har brukt informasjonen fra gjesteboken kvantitativt, men og kvalitativt. Gjesteboken gir kvantitative tall på besøkende og kjønn, men den kan og komme med kvalitativ informasjon i form av små beskjeder fra turister.

Avgrensning

I stortingsmeldingen er det brukt tre nøkkelord, engasjement, bærekraft og mangfold. I oppgaven min skal jeg se nærmere på engasjement og mangfold. Rammene for oppgaven gir meg ikke tid til å se på bærekraft, selv om dette er et viktig nøkkelord. Jeg valgte ut engasjement og mangfold da disse tar for seg i stor grad deltakelse.

---

¹⁶ Dallon 2020: 54

Siden jeg ønsket å fokusere på de frivillige og de besøkende valgte jeg å avgrense oppgaven til sommeraktivitetene. Det er flere som deltar på Remma utenom sesong, for eksempel igjennom skolen.¹⁷

---

¹⁷ Romsdalsmuseet u.åc

Kapittel 2: Museer, aktiviteter og Løvikremma

Romsdalsmuseet og Løvikremma

I følge Anne Eriksen ble Romsdalsmuseet grunnlagt i 1912 i kjølevannet av museumsgrunnleggelsen på Bygdøy, og er derfor et av Norges eldste museer.¹⁸

Siden 1912 har imidlertid museet gått gjennom flere endringer og omorganiseringer.

Romsdalsmuseet er i dag et konsolidert kulturhistorisk museum, og er regionmuseum for Aukra, Hustadvika, Molde, Rauma, Vestnes og Ona.¹⁹

Løvikremma er en avdelingene ved Romsdalsmuseet. Løvikremma er en kystgård, og består i dag av våningshus, løe, stabbur, torvesjå. Husene har forskjellig datering, våningshus fra 1860 og Låve er fra ca. 1915.²⁰ I 1879 var det andre bygninger på gården, totalt åtte. Disse var Våningshus, kårstue, stabbur, løe, grishus, sommerfjøs og to naust.²¹

Vi finner informasjon om Løvikremma i kilder tilbake på 1600-tallet.²² Løvikremma var en del av gården Øvre Løvik som besto av tre bruk. Bnr.1 Pålgarden, Bnr 2. Løvikremma og Bnr.3 Løvikhaugen. Disse gårdene sto på samme tun i eldre tider. I 1769 ble Løvikremma skilt ut fra Pålgarden og Løvikhaugen. De to første vi kjenner til som bodde på Løvikremma var Jøri Larsdatter (1747-1791) og Halvor Knutsen (1736-1796) som var leilendinger.²³ Frem mot 1900 hadde Løvikremma flere eiere, blant annet Aukra prestebord²⁴ og kjøpmenn fra Molde. Bruket var nok attraktivt for Molde kjøpmenn på grunn av mulighetene for fiskehandel og fiskeoppkjøp.²⁵

Under andre verdenskrig ble hele Løvika okkupert av tyskerne. Det var mye aktivitet på Gossen, og spesielt i Løvika fordi okkupantene bygde ut flyplass på denne delen av øya.²⁶ Beboerne på Løvikremma ble sammen med andre i Løvika jaget ut av husene sine av de tyske soldatene. På Løvikremma ble det bygd scene inne på løa, denne skulle bli brukt til å vise

---

¹⁸ Eriksen 2009: 80-81

¹⁹ Romsdalsmuseet u.åa

²⁰ Haraldsen 2006: 15

²¹ Romsdalsmuseet 2000: 159

²² Haraldsen, 2006: 4

²³ Haraldsen 2006: 6

²⁴ Haraldsen 2006: 7

²⁵ Haraldsen 2006: 7

²⁶ Oterhals 1995: 14-15

tyske propagandafilmer for tyske soldater. I våningshuset bodde det norske kvinner som arbeidet på de tyske anleggene.²⁷

De siste brukerne på Løvikremma var søsknene Petter Anton, Inger Anna og Karen Anna. Petter Anton Løvik bodde på Løvikremma til 1970-80 -tallet.²⁸ I 1987 ble Våningshuset og stabburet med inventar gitt i gave til Romsdalsmuseet av Petter Antons arvinger.

Eiendommen skulle forbli lokal og inngå i museets virksomhet. Tomteareal fulgte ikke med, men det var gitt fri tilgang til arealene rundt våningshuset og stabburet.²⁹ Eiendomsforholdene har forandret seg fra 1987. I dag eier Romsdalsmuseet hele tunet, altså alle bygninger og litt mark.³⁰ I dag fungerer Løvikremma som museum med kafé, og er åpent sommerhalvåret.

*Figur 2. Søskene Inger Anna Løvik og Petter anton Løvik. Fotografert fremfor våningshuset. Fotografi fra Romsdalsmuseet.*³¹

Løvikremma kan ses på som et kulturmiljø som vart gitt til Romsdalsmuseet i 1987.

Stortingsmeldingen ordene er hentet fra er rettet mot fremtidens kulturmiljøer,³² Derfor er det nyttig å se på hva et kulturmiljø er. I kulturminneloven defineres et kulturmiljø som et område der kulturminner inngår som en del av en større sammenheng eller helhet.³³ En viktig del av det bevaringsverdige ved Løvikremma er plasseringen. Samspillet mellom bygninger,

---

²⁷ Haraldsen 2006: 16

²⁸ Haraldsen 2006:16

²⁹ Romsdalsmuseet 2000: 158

³⁰ Kartverket u.å.

³¹ Figur 2. Søskene Inger Anna Løvik f. 15.10.1897 og Peter Anton Løvik f. 21.09.1893, fotografert framfor våningshuset på Løvikremma. (...): av Romsdalsmuseet u.åb

³² Meld. St. 16 (2019-2020): 7

³³ Kulturminneloven, 1978

innmark og utmark, i tillegg til fjord og hav forteller historier om livet på Løvikremma. For eksempel fiskerbondens liv. Man kan si at Løvikremma er avhengig av området rundt for å fortelle historien til gården. Arkitekturen til våningshuset forteller også om naturen rundt. For eksempel det bygd sval på baksiden av huset.

Figur 3. Her ser vi fire av fem gårder i Løvika. Lengst til venstre ser vi Løvikremma. Bilde tatt av Halvor Vreim i 1937³⁴

Museer og aktiviteter: Lokalmuseum, bygdetun og friluftsmuseum

I følge ICOMs definisjon på museum er et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt som skal tjene samfunnet. Museer er åpent for alle, og deres kjerneoppgave er å samle, bevare, forske og formidle materielle og immaterielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser.³⁵ Likevel finnes det ulike typer museer i museumslandskapet i Norge. For eksempel vil Romsdalsmuseets avdelinger Krona i Molde og Løvikremma fungere på to forskjellige måter. På Krona er det basisutstilling, skiftende utstilling, magasin og konservatorer, mens Løvikremma fungerer som et hus- museum der gjenstander er plasserte i huset som et inventar. Ved å se på ulike typer lokalmuseum og deres typiske trekk, verdier og mål, kan det være lettere å se hvordan Løvikremma som museum fungerer i dag. Som vi skal se, kan Løvikremma sees som et museum med trekk fra museumstypene, lokalmuseum, bygdetun, og friluftsmuseum.

---

³⁴ Figur 3. Nord Aukra, Sør Aukra, Halså, Volda, Stordal, Sunnmøre: H. Vreim, 1937

³⁵ ICOMs statutter, artikkel 3, paragraf 1

Eivind S. Engelstad, generalsekretær i Norske Museers Landsforbund ga i 1953 en beskrivelse av distriktsmuseene. Her forklarer han at distriktsmuseene skulle vise mangfoldet i landet ved å:

Gi et konsentrert bilde av de bygder distriktet omspenner [...]. Det skal dels være et bygningsmuseum, dels skal det omfatte grupper av spesielle lokale håndverk, husflid og kunst, og til en viss grad gi type-serier beregnet på undervisningsbruk.³⁶

Ting vi kan trekke ut er at det skal være bygningsmuseum, med aktiviteter som håndverk og litt undervisning. Videre påpeker han at distriktsmuseene for eksempel ikke trenger magasin, da det ikke skal drives «*vitenskapelig arbeide i egentlig forstand.*»³⁷ Her kan det høres ut som at lokalmuseum er et museum for amatører, at disse museene ikke har nok kunnskap til å ta vare på gjenstander eller å forske på de. Eller mener han at vitenskapelig arbeid ikke er nødvendig i form av at lokalmuseene skulle fungere på en annen måte?

Anne Eriksen legger i større grad vekt på den identitetsbyggende rollen til distriktsmuseene, og viser til Engelstad «Den store oppgave for alle våre museer rundt om i bygdene i dag er gjennom stevner og arrangementer å vekke forståelsen for vår gamle kultur».³⁸ Eriksen trekker frem at «Her skal bygdefolket samles og få forståelse av at de selv er historiske aktører på historisk grunn.»³⁹ Noe som er interessant her er også at museumstypen skal formidle *vår gamle kultur* igjennom aktivitet. Kanskje kunne denne typen museum fungere som identitetsbyggere på enn annen måte en de større museene. Et museum som åpner for formidling av vår gamle kultur på andre utradisjonelle måter som igjennom aktivitet, vil kanskje være en mer «folkelig» måte?

Bjørn Sverre Hol Haugen forklarer at lokalmuseene i etterkrigstiden ble lokale etterfølgere av grunnleggelsen av Norsk Folkemuseum og større distriktsmuseer. De nye lokalmuseene lignet de større distriktsmuseene i form av at de begge ble *hus- museum* eller *friluftsmuseum*, og at de bygger på samme idelogi som de større museene.⁴⁰ Haugen bruker ordet lokalmuseum som en samlebetegnelse for ulike museumstyper. Felles for disse typene er trolig at de er mindre og lokale. Når vi ser på mindre og lokale museer må vi spørre oss om lokalmuseer er dannet av og for lokalsamfunnet. Trolig kan man si at dette varierer da lokalmuseene er forskjellige.

---

³⁶ Eriksen 2009: 103

³⁷ Eriksen 2009:103

³⁸ Eriksen 2009: 103

³⁹ Eriksen 2009:103

⁴⁰ Haugen 2020: 11-12

Man har ofte ønske om å inkludere, derfor kan lokalmuseer være for lokalsamfunnet, men og andre, for eksempel turister. De som ligger bak lokalmuseer vil ofte være aktører fra lokalsamfunnet, men lokalmuseene kan og være en del av et konsolidert museum der aktørene ikke inngår i lokalsamfunnet.

Haugen omtaler bygdetunet som noe annet enn andre typer lokalmuseum, noe som tyder på at bygdetunet er en form for lokalmuseum med egne særpreg.⁴¹ Bygdetunet kan ses på som en type lokalmuseum som ble etablert fra 1929. Riksantikvarens Halvor Vreim var sentral i arbeidet.⁴² Det som er interessant med bygdetunet er at det legger til rette for aktiviteter. Bygdetunet hadde en kjernerolle i etterkrigstiden. Til forskjell fra de mer tradisjonelle museene skulle bygdetunet ha «liv i husa»,⁴³ og på den måten ikke assosieres med vitenskap, magasinering og andre forvaltningsoppgaver.

Det skulle framleis vera liv i husa, dei skulle ikkje assosierast med museumsstøv, magasinering eller vitskapeleg distanse. I staden brukar Vreim ord som «møte» og «festar», «idrettspark» og «friluftsteater». Gjennom musealise- ringa skulle hus og gjenstandar omskapast frå «det praktiske liv» til dei på bygdetunet i ny tolking vart del av «det levende liv».⁴⁴

Bygdetunet er en plass for aktiviteter i form av teater, idrett og fester, altså en møteplass for lokalsamfunnet, viktige oppgaver museer har i dag som forskning og forvaltning kommer ikke like tydelig frem. Man kan også se på bygdetun og bygningsvern rollen bygdetunet fikk.⁴⁵ Eriksen trekker frem at bygdetunene som sjanger var et vellykket engasjement innenfor kulturminnevernet da husene og anleggene ble bevart på stedet de originalt var.⁴⁶

Med tanke på bygdetunet og viktigheten av aktivitet kan man se på likheter til friluftsmuseene. Eriksen trekker frem at friluftsmuseene var byen eller bygdas festplass, og et sted for fest, dans og teater i etterkrigstiden.⁴⁷ Romsdalsmuseet avdeling Krona i Molde har for eksempel slike aktiviteter som for eksempel leikarringen sine fremføringer om sommeren.

Siden Løvikremma ble museum har det fungert som både bygdetun og lokalmuseum. Det har ikke vært et sted for bevaring, men en møteplass og et naturlig sted for aktivitet i

---

⁴¹ Haugen 2020: 8

⁴² Haugen 2020: 12 & 16

⁴³ Haugen 2020: 14

⁴⁴ Haugen 2020: 14

⁴⁵ Haugen 2020: 13

⁴⁶ Eriksen 2009: 97

⁴⁷ Eriksen 2009: 102

lokalsamfunnet. I en artikkel om et teateret som ble holdt på Remma på 1990-tallet, blir Løvikremma omtalt som et bygdetun.⁴⁸ For det første er det her interessant å se på sammenhengen det blir omtalt som bygdetun. Siden det er snakk om et teater gir det kanskje mer mening å kalle Løvikremma et bygdetun isteden for museum? Ordet museum vekker trolig ikke de samme assosiasjonene til liv og teater som det bygdetunet gjør. Jeg omtaler likevel Løvikremma som et lokalmuseum da Romsdalsmuseet ikke bruker bygdetunsjangeren. Det som kan skille Løvikremma fra bygdetun og friluftsmuseer er Løvikremmas oppgave i dag i å formidle fortiden. Formidlingen av fortiden kommer ikke like tydelig frem ved bygdetunsjangeren, "Det er altså ein mindre museal museumssjanger Vreim vil skapa, med meir vekt på den levande samtida enn på den daude fortida." ⁴⁹

Deltakelse på museum

For å forstå hva som menes med deltakelse bruker jeg Nina Simon sin definisjon: "I define a participatory cultural institution as a place where visitors can create, share, and connect with each other and around content".⁵⁰ Nøkkelord her er skape, dele og relatere både med hverandre og med innholdet på museet. Simon viser til fire forskjellige typer på deltakelse.⁵¹ Disse er Bidra,⁵² Samarbeid,⁵³ Samskapelse,⁵⁴ Og Vertskap.⁵⁵ Disse viser til ulike nivåer av deltakelse. Mens bidra gir museet mest kontroll vil samskapelse gi de deltakende stor kontroll

Bidra prosjekter - De deltakende kan bidra med begrensede objekter, ideer eller handlinger til en museumskontrollert prosess. Her setter museet rammene.

Samarbeid prosjekter- Deltakende er invitert til å være en aktiv part i museets prosjekter som er kontrollert av museet.

Samskapelse prosjekter- Deltakende og museet jobber sammen fra begynnelsen for å bestemme prosjektet. Her er prosjektet basert på de deltakendes interesser.

Vertskap- Med vertskap mener Simon at museet låner ut sine fasiliteter til andre grupper.⁵⁶

---

⁴⁸ Løvikremma kystgård på Aukra 2020a.

⁴⁹ Haugen: 2020: 16

⁵⁰ Simon 2010: ii

⁵¹ Simon 2010: 186-187

⁵² Contribution

⁵³ Collaboration

⁵⁴ Co- creation

⁵⁵ Hosted

⁵⁶ Simon 2010: 186-187

Deltakelse i form av å skape, dele og relatere med hverandre og rundt innhold på museet er med på at informasjon flyter mellom deltakende og institusjonen. Istedet for det tradisjonelle synet på en institusjon som lager innhold for besøkende vil informasjon flyte frem og tilbake mellom museet og de deltakende.⁵⁷

Engasjement og mangfold

Deltakelse er også et sentralt begrep i stortingsmeldingen. Deltakelse er viktig for innflytelse og medvirkning, i tillegg er det viktig å merke seg at deltakelse henger sammen med rett og ansvar som allerede diskutert.⁵⁸ Deltakelse kan i følge meldingen foregå på flere måter: «Deltakelse kan utøves individuelt gjennom personlig, ikke-organisert engasjement, eller gjennom organisasjoner og regulerte medvirkningsprosesser, jf. kapittel 8.»⁵⁹

Med engasjement mener jeg i denne oppgaven mulighet for deltakelse, innflytelse, medvirkning og interesse for kulturarv. Engasjement henger sammen med retten til å ta del i kulturarven, Dette ser vi løpende i stortingsmeldingen.⁶⁰ Uten engasjement hadde vi ikke hatt like store forutsetninger for å ta vare på kulturminner. I tillegg er Faro konvensjonen fra 2008 viktig som stortingsmeldingen nevner. Faro konvensjonen sier at det å ha en kulturarv man selv kan tolke og definere er en rett.⁶¹ Dette tilrettelegger i stor grad til engasjement rundt kulturminner.

«Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk»⁶² Ordet mangfold blir i stortingsmeldingen brukt til å snakke om et mangfoldig utvalg av kulturminner. Mangfold kan og knyttes til mennesker. Det er viktig å ta vare på et mangfold av kulturminner slik at et mangfold av mennesker kan ta del i de kulturminner de slev velger. Slik som kulturminner er forskjellige, vil også interessene til mennesker være forskjellige. På denne måten kan alle finne noe man interesserer seg for i kulturminnevernet. I denne oppgaven kommer jeg til å bruke ordet mangfold for å beskrive de ulike deltakende.

---

⁵⁷ Simon 2010: 2

⁵⁸ Meld. St. 16 (2019-2020): 22

⁵⁹ Meld. St. 16 (2019-2020): 22

⁶⁰ Meld. St. 16 (2019-2020): 37

⁶¹ Meld. St. 16 (2019-2020): 35

⁶² Meld. St. 16 (2019-2020):70

Kapittel 3: Deltakelse på Løvikremma

Aktører, formidling og aktiviteter

For å skape engasjement på museet er det å kunne delta en forutsetning. I denne delen skal jeg diskutere hvordan deltakelse fungerer på Løvikremma, og hvordan deltakelsen kan bidra til Engasjement og mangfold.

På Løvikremma kan man dele aktørene inn i tre. Disse er ansatte, frivillige og besøkende. Her skal jeg ta for meg de frivillige og de besøkende. Simon skiller mellom museet, deltakende og besøkende.⁶³ Det kan være vanskelig å lage et skille mellom disse, noe vi skal se nærmere på. For eksempel er det ikke alltid lett å skille besøkende og deltakende på Løvikremma. Enkeltindivider kan fungere både som besøkende og frivillige. Når de ikke har vakt som frivillig, kommer de kanskje på besøk som gjest.

De besøkende regnes som de som besøker Løvikremma i sommersesongen, altså alle som kan skrives in i gjesteboken. Alt fra lokale til turister. I dette kapitlet skal jeg ta for meg hvem denne gruppen er og hvordan de kan delta.

De frivillige er viktige aktører på Løvikremma. Et sentralt tema i stortingsmeldingen er frivillig kulturarv.

Frivilligheten er en viktig arena og møteplass for å legge til rette for menneskers rett til å bevare og ta del i egen kultur og kulturarv. Frivillig arbeid bidrar også til å ivareta kulturmiljø, og til å fremme inkludering og forebygge utenforskap.⁶⁴

Sitatet over er hentet fra stortingsmeldingen og gir en fin introduksjon på hvordan frivillig kulturarv burde fungere. Her ser vi tydelig menneskers rett til å ta del i kulturarv. Det er og viktig å se at frivillig kulturarv er en viktig møteplass som skal fremme inkludering. En stor del av kulturminnevernet i Norge drives av frivillige lag, organisasjoner og privatpersoner.⁶⁵ Løvikremma er et av museene som drives i stor grad av frivillige.

Tilbudet om å være frivillig rettes ut mot pensjonister på Gossen, men man har likevel også noen yngre. Den viktigste formen for frivillig kulturarv er å drive kafé og holde åpent om

---

⁶³ Simon 2010:13

⁶⁴ Meld. St. 16 (2019-2020): 37

⁶⁵ Tretvik 2008: 278

sommeren. Her har de 2-3 dager med jobb i løpet av sesongen. Her kan de være 2-5 frivillige avhengig av helg eller ukedag.

Den frivillige innsatsen på Løvikremma er helt avgjørende for at lokalmuseet skal kunne ha åpent om sommeren, dette gjelder både praktiske og økonomiske årsaker.⁶⁶ For eksempel har Løvikremma hatt stor nytte av naboen Per løvik og Tor Engstad som fungerer i stor grad som vaktmestre. Hun nevner også at de frivillige er tilstede fordi de ønsker det, og har interesse for kulturarv. Dette gir en form for engasjement det er stor verdi i.⁶⁷ De besøkende nevner også de frivillige i undersøkelsen. En grunn til at man vil besøke Løvikremma er og for å besøke de frivillige. De frivillige spiller og en sentral rolle i de fleste aktivitetene på Løvikremma, som slåttonn, formidling og juleverksted.

Figur 4. Frivillige på kjøkkenet. Fra venstre: Astrid A. Nerbø, Åse Breivik, dagligleder Ann Ingjerd Dale og Inger Åse Bieltvedt Rød, 2020, av Løvikremma kystgård på Aukra.⁶⁸

For å se nærmere på deltakelse, er det nyttig å først se på eksempler på hva som skjer på Løvikremma. Hver dag i sommerhalvåret er det kafé på Løvikremma. I tillegg til kafé er det aktiviteter for barn og åpen gård med dyr. Aktivitetene barn og voksne kan gjøre er se på dyr, skattekart, hesteskokasting, stylter og dissestativ. De besøkende som deltar på disse

⁶⁶ Tretvik 2008: 280

⁶⁷ Tretvik 2008: 280

⁶⁸ Figur 4. Uten tittel: av Løvikremma kystgård på Aukra 2020b

aktivitetene er med en bidra deltakelse da gjestene kan delta med kontrollerte aktiviteter der museet setter rammene.⁶⁹ Aktivitetene nevnt er noe barn og voksne kan gjøre selv. De besøkende er ikke under oppsyn når de deltar på denne måten, og for noen vil det da være lettere å delta. I tillegg er stylter og hesteskokasting aktiviteter man ofte forbinder med «gamledager».

Som sagt skiller Simon mellom besøkende og deltakende. Det å være besøkende i kafeen vil kanskje ikke si å delta, men veien fra besøkende til deltakende er kort. Ofte er det lokalhistorie eller andre samtaler relatert til museet rundt kaffebordet, og ofte er det frivillige med i samtalen. Dette må ses på som å delta, da det handler om å dele og å relatere til hverandre i og rundt innhold.⁷⁰ Når man kan delta med samtaler rundt kaffebordet kan vi se Simon sin modell der innhold flyter mellom deltakende og institusjonen. Om de besøkende føler de kan komme med innspill, vil museumsopplevelsen ikke føles like autoritær. Gode samtaler og nye ideer kan komme frem, noe som er viktig for et inkluderende museum.

De frivillige som stiller opp i kafeen er med på en deltakelse som ligner et samarbeid prosjekt, men også til dels samskapelse. På den ene siden ligner det et samarbeid prosjekt, da deltakelsen er til dels kontrollert av museet, og de deltakende blir invitert til å være med. På den andre siden er museet avhengig av de frivillige, derfor kan man si at museet og de deltakende jobber sammen for å bestemme prosjektet slik som i samskapelse prosjekter. Det å være vakt i kafeen er også basert på de deltakendes interesser, man kan alltid komme med ideer og innspill.

Noen år er det og salgsutstillinger med lokale håndarbeidere. Disse kan falle inn under frivillige. Type deltakelse kan være vertskap da museet låner ut sine lokale, men det kan og være et samarbeid prosjekt. Nøkkelpersonene er aktive i planleggingen, da det er disse som bestemmer hvilke produkt de stiller med, men det er til slutt museet igjen som setter rammene for hvem som skal ha salgsutstillinger og hvilken type produkt dette er.⁷¹

Formidlingen som tilbys ved Løvikremma er omvisning på gården og vandring til Løvik kystfort. Løvik kystfort er et tysk forsvarsverk fra andre verdenskrig i Løvika. Formidlingen

---

⁶⁹ Simon 2010: 187

⁷⁰ Simon 2010: ii

⁷¹ Simon 2010: 187

er egentlig lite deltakende da den styres av en formidler med et manus og en tidsramme. Likevel vil det alltid være muligheter for å kommentere og spørre om det som formidles, derfor kan det ses på som et bidra prosjekt.

Noen dager i året holdes det arrangementer på Løvikremma, eksempel på arrangement er slåttonn. Her kan alle som vil være med, henge opp gress på hesje. En viktig aktør her er frivillig Tor Engstad. Han gjør ferdig alt av forarbeid som innebærer å stette opp hesje og klippet gress med traktor og ljà i forkant. Dette er en form for samarbeid prosjekt der de deltakende er invitert til å være en aktiv part.⁷² Dette er et av de arrangementene der formidling og aktiviteter henger sammen. Hesjingen foregår slik som den gjorde i tiden etter krigen, med samme type utstyr som ljà, traktor, hesjestaur og strenger. For mange foreldre og besteforeldre skaper dette nostalgi fra deres barndom. Barn og unge som ikke har vært med på dette får og se en viktig del av jordbruket i praksis. Det å henge opp gresset får de besøkende seg til å føle seg nyttig, og at arbeidet de gjør er viktig og nyttig for museet. Det vil kanskje være lettere å delta om deltakingen ikke er meningsløs.⁷³ Om Løvikremma ikke får hjelp blir det mindre gress til dyrene på Løvikremma.

Videre arrangeres det en gang i året torgdag med initiativ av Gossen bygdekvinnelag. Dette holdes like etter sommersesongen er ferdig. Torgdagen viser hvordan andre lag organisasjoner basert på frivillighet deltar ved museet. Det viser og hvordan museet er et naturlig samlingspunkt. Det å kunne legge til rette for lokalbefolkningens lag viser og hvordan deltakelse er viktig for museet og lokalsamfunnet og båndet mellom dem. I følge Simon kommer dette under kategorien vertskap, her tilrettelegger museet sine lokaler for andre.⁷⁴

Løvikremma: Engasjement og mangfold

I denne delen bruker jeg spørreundersøkelsen aktivt. Her fikk jeg 17 svar. 15 av svarene var fra kvinner og 2 fra menn. 9 av svarene var fra mennesker over 60 år. Jeg fikk 10 svar fra de besøkende og 7 svar fra frivillige.⁷⁵ Majoriteten vil i undersøkelsen være eldre kvinner.

Vi ser at Løvikremma skaper engasjement på Gossen, særlig blandt lokale frivillige og besøkende.

---

⁷² Simon 2010: 187

⁷³ Simon 2010: 55

⁷⁴ Simon 2010: 187

⁷⁵ Spørreundersøkelse

Eg trur det er stas med Løvikremma for mange gossingar. Mange legg nok vekt på at historie og kultur blir teken vare på, og mange synes det er triveleg å koma dit for å drikke kaffi og treffe folk og at det er ein fin samlingsplass for ymse aktivitetar.⁷⁶

Sitatet er et av svarene på spørsmålet, hvilken rolle tror du Løvikremma har i lokalsamfunnet? Svarene viser til at Løvikremma har en viktig plass i lokalsamfunnet, både som møteplass, men og som identitetsmarkør. En grunn til at engasjementet er sterkt hos de lokale er trolig på grunn av kollektiv identitet.

Stugu sier at identitet handler i stor grad om som selvforståelse og selvtolkning, men⁷⁷ Identitet kan og være felles. «Dei fleste kollektiv, anten dei er mindre eller større, søker på ein eller annan måte legitimitet og stoltheit i førestellingar om eige opphav og eiga fortid».⁷⁸ Denne kollektive identitet henger tett sammen med samfunnets historier eller minner. Disse minnene kan kalles kollektive minner.⁷⁹ Anne Eriksen bruker ordet kollektiv erindring. Kollektiv erindring innebærer at enkeltindivider tar historien til sin egen. Historien blir til erindring, og da kan det som var offentlig bli personlig. Da vil enkeltindividet inngå i et felleskap med de som deler de samme minnene. Dette er noe vi kan knytte til forestillingen om et felles opphav.⁸⁰ De minnene en gruppe har felles er viktige i konstitueringen av gruppen.

På denne måten ser vi at lokalmuseet Løvikremma, kollektive minner og identitetsskaping henger tett sammen. Både Eriksen og Gjestrum tar opp museenes rolle som identitetsskaper og deres identitetsprosjekter. Eriksen sier at lokalmuseene har vært en leverandør for identitetsprosjekter fordi museene kan fortelle historier om hvem vi er og hvor vi kommer fra.⁸¹ Gjestrum sitt sitat om lokalmuseenes funksjon forsterker lokalmuseenes rolle som identitetsmarkører.

Lokalmuseenes funksjoner kan sees som knyttet til grunnleggende menneskelige behov, som menneskers behov for å kjenne og forstå det sted der de kanskje tilbringer mesteparten av sitt arbeids- og sosiale liv.⁸²

---

⁷⁶ Skjema 17

⁷⁷ Stugu 2016: 36

⁷⁸ Stugu, 2016: 35

⁷⁹ Stugu, 2016: 38

⁸⁰ Eriksen 1999: 101

⁸¹ Eriksen 2009: 222

⁸² Gjestrum 1994: 76

Mye av det Løvikremma formidler om fiskerbonden og 2. verdenskrig er nok med på å gi felles minner og identiteter. Forestillingen om fiskerbonden viser til et felles opphav og at lokalsamfunnet gammelt. Det kan vi se på viktige minnesmerker på Gossen.⁸³

I følge gjesteboken ser vi at veldig mange av de besøkende er fra Gossen. Dette tyder nok på at kollektiv identitet og lokalmuseer henger sammen. Mange har trolig lett for å delta på Løvikremma fordi de føler på en tilhørighet og eierskap til historien som formidles. Det ser også ut til at noen av de lokale har med seg besøk ut ifra gjesteboken.⁸⁴ Denne sosialiseringen innebærer og kanskje å vise hvor jeg eller vi kommer ifra.

Engasjement på Løvikremma

Vil eierskap og tilhørighet bidra til deltakelse som skaper engasjement? Mange har trolig lett for å delta på Løvikremma fordi de føler på en tilhørighet og eierskap til plassen og historien. Den kollektive identiteten kommer frem i kommentarene til de frivillige: «Stor. Veldig mange føler tilhøyrigheit og eigarskap. Gammal kulturplass.»,⁸⁵ «Remma er en viktig del av identiteten til oss på Gossen.»,⁸⁶ Spesielt syns de frivillige denne tilhørigheten er viktig, men vi kan og se dette ved flere av de besøkende. «Viktig for kulturen og historien.»,⁸⁷ «Koselig. Fint sted for familier der barn og barnebarn kan lære litt om historien vår.»⁸⁸

På bakgrunn av disse kommentarene kan man si at det å delta ved museet skaper engasjement både i felleskap på museet og engasjement hos individene.⁸⁹ Svarene viser at deltakelse på Løvikremma er et viktig moment fordi det legger til rette for eierskap og tilhørighet.

Videre ser man at flere av de frivillige understreket betydningen av det sosiale og at opplevelsen av å delta var hyggelig. «Som pensjonist synes jeg det er kjekt å kunne bruke noe av min tid på frivillig arbeid.»⁹⁰ «Trivelig arbeid, og trivelige folk å samarbeide med. Sosialt og interessant.»⁹¹ Videre føler de frivillige at de deltar med arbeid og innspill som er viktig for at Løvikremma kan holde åpent. «Bidrar med dugnadsarbeid og deltar med nye

---

⁸³ Rød 1985: 48-49

⁸⁴ Gjestebok 2019

⁸⁵ Skjema 1

⁸⁶ Skjema 6

⁸⁷ Skjema 3

⁸⁸ Skjema 13

⁸⁹ Meld. St. 16 (2019-2020): 35

⁹⁰ Skjema 15

⁹¹ Skjema 1

innspel.»⁹², «Som frivillig føler jeg at vi er viktige støttespillere for at Løvikremma kan holdes åpent som tilbud for turister og lokalbefolkningen i sommermånedene.»⁹³

Vi ser også at de besøkende syns det sosiale er viktig, og de beskriver Løvikremma som en viktig møteplass på Gossen. «Sammlingsplass for ung og gammel på sommeren dette er veldig viktig.»⁹⁴ Her vises det og at møteplassen legger til rette for aktivitet. «Gjør aktiviteter sammen med barna. Ser på dyr, går på stylder osv. Oppdateres på lokalhistorie.»⁹⁵

Siden de frivillige kjenner på et eierskap til museet kan vi her problematisere skille Simon setter mellom museum og deltakende.⁹⁶ Når særlig de frivillige føler på en sterk eierskap til museet vil skille mellom deltakende og museet ikke være like tydelig. Følger det kan få kan være at museet i større grad blir for, og av de lokale som vi var inne på. Men på den andre siden skaper det et sterkt engasjement da tilhørigheten gir et ønske om å delta. Om kollektiv identitet er med på å skape engasjement i form av eierskap og tilhørighet vil det åpenbart være mange på Gossen som deltar. Derfor er det viktig å se på hvem som faktisk deltar på Løvikremma. I hvilken grad legger Løvikremma til rette for mangfoldig deltakelse? Hvem er lokalmuseet for?

Mangfold på Løvikremma

I denne delen skal jeg diskutere mangfold på Løvikremma. Hvem er Løvikremma for? Er dette en møteplass for alle? Hvem deltar og hvem deltar ikke.

«Løvikremma har en viktig rolle som formidler av historia og for å inkludere nye innbyggjarar og tilreisende til Aukra.»⁹⁷ I svaret fra undersøkelsen kommer det frem at Løvikremma har en rolle i å inkludere nye innbyggere og tilreisende til Gossen. Et viktig poeng her er at selv om den kollektive identiteten forsterker tilhørighet blant lokale, har Løvikremma et ønske om å være et inkluderende lokalmuseum. Her kommer vi igjen inn på spørsmålet om lokalmuseer er av, og for lokale.

---

⁹² Skjema 5

⁹³ Skjema 15

⁹⁴ Skjema 2

⁹⁵ Skjema 14

⁹⁶ Simon 2010: 13

⁹⁷ Skjema 4

Igjen er det å være frivillig på Løvikremma et tilbud som rettes mot pensjonistene på Gossen. Derfor er de fleste frivillige eldre fra Gossen. Til sammen hadde Løvikremma rundt 30 frivillige i 2019. Vi ser også at det er flere kvinner enn menn som var frivillig da det er 6 menn registrerte.⁹⁸

Videre ser vi at det er en del eldre besøkende på Løvikremma. På spørreskjema ser vi at 4 av 10 er mellom 40 - 50 år og 4 av 10 er i aldersgruppen 60 +.⁹⁹ Dette kan tyde på at de fleste deltakende på Løvikremma er mellom 40 - 60+. Når det gjelder kjønn på de besøkende er det i følge gjesteboken både kvinner og menn. Det ser likevel ut til at det er litt flere kvinner. Dette kan vi og se i undersøkelsen da det kun var kvinner som svarte for de besøkende. De fleste har navn fra Norge, og en stor del av navnene er fra Gossen.¹⁰⁰

Dermed ser vi at mange av de deltakende er fra Gossen, eldre og at det er litt flere kvinner. På den andre siden er det mange familier med barn, foreldre og besteforeldre som har skrevet seg inn i gjesteboken. Dette tyder for eksempel på at det er mange barn som deltar. Det er også turister som besøker Løvikremma. I 2019 var det rundt 5 fra Oslo, 3 fra Mo i Rana, 3 fra Trøndelag, 6 fra Bergen, og noen fra Hønefoss, Kolbotn og Gjøvik. I tillegg til dette var det 5 fra Tyskland, 2 fra Nederland.¹⁰¹

I den forbindelse ser vi at det er noen som ikke deltar på Løvikremma. For det første kan det se ut til ungdom deltar i mindre grad i sommersesongen. Både i form av å være frivillig og besøkende. For eksempel var det ingen under 18 år som svarte på undersøkelsen. Når vi ser på arrangementene på Løvikremma, er det få arrangement som har bare ungdom som målgruppe. Derfor vil kanskje ikke Løvikremma fungere som et naturlig samlingssted for ungdom. På den andre siden er ungdom aktiv på Løvikremma igjennom skolen. Et eksempel er vår på Løvikremma som er rettet mot 8.klasse.¹⁰² Opplegget her består av aktiviteter, formidling og baking tilrettelagt for ungdom. Dette er et mangfoldig utvalg av deltakelse og aktiviteter, noe som gjør at flere kan gjøre noe de liker. Dette er en fin introduksjon til å kunne delta ved Løvikremma senere.

---

⁹⁸ Register over frivillige 2019

⁹⁹ Spørreundersøkelse

¹⁰⁰ Gjesteboek 2019

¹⁰¹ Gjesteboek 2019

¹⁰² Romsdalsmuseet u.å

For det andre ser vi at menn i mindre grad er frivillige.¹⁰³ En grunn til dette kan være at de frivillige må i størst grad å være kjøkkenvakt. Kanskje syns menn på Gossen at dette er mindre interessant å delta på?

Videre ser vi at nesten alle de besøkende har norske navn.¹⁰⁴ Det vil si at mange utenlandske og innvandrere på Gossen ikke besøker Løvikremma i sommersesongen. Her kan man igjen se på tilknytning. Kanskje kjenner de ikke på den samme tilhørigheten og eierskapet til museet, da de kanskje ikke er vokst opp på Gossen. Da kan de felles forestillingene, identitetene og minnene som er knyttet til Løvikremma føles fjerne. I den forbindelse finnes det klart negative egenskaper med en kollektiv identitet. Stugu sier at kollektive identiteter er i stor grad med på å lage et skille mellom «oss» og «dem».¹⁰⁵ Det å være bevisst på dette vil bidra til å hindre dette skille. Igjen ser vi at Løvikremma har et ønske om å inkludere.

Som en konklusjon kan vi se at man har mangfold på noen elementer, og ikke på andre. Løvikremma har et større mangfold blant de besøkende enn de frivillige. De besøkende er menn, kvinner barn og eldre, Mens blant de frivillige er det flest eldre kvinner. Felles for begge er at man mangler et mangfold i form forskjellige etnisiteter og ungdom.

---

¹⁰³ Register over frivillige 2019

¹⁰⁴ Gjestebook 2019

¹⁰⁵ Stugu 2016: 36

Kapittel 4: Konklusjon

Som vi har sett finnes det ulike former for deltakelse. Vi har Simon sine fire kategorier og stortingsmeldingen som tar opp deltakelse i form av engasjement. På Løvikremma har man deltakelse både som bidra, samarbeid, samskapelse og vertskap prosjekter. Disse typene deltakelse ser vi igjennom Løvikremmas rolle som møteplass, frivillighet, men og formidling, aktiviteter og arrangementer. Ulike typer deltakelse er sentralt for en arena for ulike mennesker. Aktørene som deltar er besøkende og frivillig. Her har vi sett at disse skillene er ikke alltid like klare.

Deltakelsen på Løvikremma bidrar i stor grad til engasjement. Mange frivillige og besøkende understreket viktigheten av at det var hyggelig å delta. Når man engasjerer seg ved et lokalmuseum vil nok også mange føle på et eierskap, da man legger tid og krefter ved det. Videre henger trolig eierskap og tilhørighets følelsen sammen med kollektiv identitet. I teksten har jeg og tatt opp lokalmuseenes rolle som identitetsbyggere. Et slik felles opphav kan være kollektive minner og forestillinger om fiskerbonden.

For det andre reiser den kollektive identiteten et spørsmål om mangfold. I oppgaven har jeg sett nærmere på hvem som deltar på Løvikremma. Vi har sett at man kan ha mangfold på enkelte måter men ikke på andre. Videre ser man også at de frivillige har et ønske om å inkludere nye og gamle innbyggere. Den kollektive identiteten er tilstede på Løvikremma, men det er nok ikke ønske om et skille mellom oss og dem. Vi ser også at mangfold bidrar til deltakelse. Det er mange måter å delta på på Løvikremma, og dette er bra. Det å ha ulike aktiviteter og arrangement med forskjellig nivå for deltakelse bringer mangfoldighet da man kan selv delta slik man ønsker. Det er forskjellige nivå folk ønsker å delta, noen vil bare på kafebesøk mens andre vil delta som frivillig.

Det er til slutt også utfordringer knyttet til mangfold. Ungdom, frivillige menn og andre etnisiteter er grupper på Gossen som i mindre grad er representerte på Løvikremma. Her finnes det muligheter for å tilrettelegge for deltakelse. En ide er kanskje å lage arrangementer og tilbud med disse gruppene som målgruppe. For eksempel at frivillige kan delta med andre ting i tillegg til kjøkkentjeneste. Avslutningsvis vet man at det er vanskelig å la alle delta

samtidig da man er forskjellige. Derfor er det bra at det finnes forskjellige nivå og måter å delta på. Alle som vil skal kunne delta på den måten som passer dem best. Kulturarven angår alle, og alle har rett til å tolke og ta del i den kulturarven de selv velger.

Litteratur

- Christensen, A, L. (2011). *Kunsten å bevare. Om kulturminnevern og fortidsinteresse i Norge*. Pax Forlag.
- Dallan, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Universitetsforlaget.
- Eriksen, A. (1999). *Historie, minne og myte*. Pax Forlag.
- Eriksen, A. (2009). *Museum- en kulturhistorie*. Pax Forlag.
- Gjestrum, J, A. (1994). Lokalmuseer og museumsprofesjonalitet. *Nordisk museologi*, (1), 75-82. Doi: <https://doi.org/10.5617/nm.3779>
- Haugen, B, S, H. (2020). Bygdetun – museum, musealisering – remusealisering, *Norsk museumstidsskrift*, 6(1), 7–23. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-2525-2020-01-02>
- Meld. St. 16. (2019-2020). *Nye mål i kulturmiljøpolitikken: Engasjement, bærekraft og mangfold*. Det kongelige klima- og miljødepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/35b42a6383f442b4b501de0665ec8fcf/no/pdfs/stm201920200016000dddpdfs.pdf>
- Oterhals, A. (1995). Gossen festning og flystasjon. I Julnes, J.& Oterhals, A. (Red.), *Aukra gjennom tidene 1995: Krigsår og fredsfeiring* (11-36). Engers boktrykkeri A/S.
- Romsdalsmuseet. (2000). *Årbok 2000*. Romsdalsmuseet.
- Rød, K. (1985). Eit verdig minne – ei grav å gå til. I Julnes, J & Rød, K. (Red.), *Aukra Kyrkje 150 år* (s. 48-51). Aukra Sokneråd
- Simon, N. (2010). *The participatory museum*. Museum 20.
- Stugu, O, S. (2016). *Historie i bruk* (2. utg.). Samlaget.
- Tretvik, A. I. M. (2008). Det frivillige arbeidet i kulturminnevernet. *Undervegs, Festskrift til Egil Nysæter*, s. 278-290.

Andre kilder

- FN- Sambandet United Nations Association of Norway. (2020. 21. desember.). *FNs verdenserklæring om menneskerettigheter*. <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/fns-verdenserklæring-om-menneskerettigheter>
- Google. (u.å.). *Løvikremma kystgård på Aukra / Romsdalsmuseet*. Hentet 4. mai 2021 fra <https://www.google.com/maps/place/L%C3%B8vikremma+Kystgard+p%C3%A5+Aukra>

[kra+%7C+Romsdalsmuseet/@62.7935915,6.8043806,11.01z/data=!4m5!3m4!1s0x46114ffa73655079:0x4668f3424da23057!8m2!3d62.8386142!4d6.8474664?hl=no](https://www.kartverket.no/romsdalsmuseet/@62.7935915,6.8043806,11.01z/data=!4m5!3m4!1s0x46114ffa73655079:0x4668f3424da23057!8m2!3d62.8386142!4d6.8474664?hl=no)

Kartverket. (u.å.). *Se eiendom. 1547-8/110, Løvikvegen 235, 6480 Aukra, Aukra kommune.* Hentet 13. mai 2021 fra <https://seeiendom.kartverket.no/eiendom/1547/8/110/0/0>

Kulturminneloven. (1978). *Lov om kulturminner (LOV-1978-06-09-50).* Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1978-06-09-50>

Løvikremma kystgård på Aukra (23. juni. 2020b). *Uten tittel.* [Fotografi]. Løvikremma kystgård på Aukra på Facebook. <https://www.facebook.com/1384282265119751/photos/pb.100063722582634.-2207520000../2640254549522510/?type=3>

Løvikremma kystgård på Aukra. (7. april 2020a). *Spelet om Gossen og DeGezine på Remma i 1992.* [Fotografi]. Løvikremma kystgård på Aukra på Facebook. <https://www.facebook.com/photo?fbid=2579478062266826&set=pcb.2579480272266605>

Løvikremma kystgård på Aukra (18. mars. 2021). *Uten tittel.* [Fotografi]. Løvikremma kystgård på Aukra på Facebook. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=123056816495071&set=a.123056813161738>

Norsk ICOM. (u.å.). *Vedtekter.* Hentet 16. mai 2021 fra <http://norskicom.no/hva-er-icom/vedtekter/>

Romsdalsmuseet. (u.åa). *Om Romsdalsmuseet.* Hentet 14. mai 2021 fra <https://www.romsdalsmuseet.no/no/omoss/organisasjonen>

Romsdalsmuseet. (u.åb). *Søskena Inger Anna Løvik f. 15.10.1897 og Peter Anton Løvik f. 21.09.1893, fotografert framfor våningshuset på Løvikremma. (...)* [Fotografi]. Digitaltmuseum. <https://digitaltmuseum.no/011012600054/soskena-inger-anna-lovik-f-15-10-1897-og-peter-anton-lovik-f-21-09-1893>

Romsdalsmuseet. (u.åc). *Vår på Løvikremma på Gossen.* Hentet 16. mai 2021 fra https://www.romsdalsmuseet.no/skoletilbud/v%C3%85r_p%C3%85_l%C3%98vikremma_p%C3%85_gossen/169

Vreim, H. (1937). *Nord Aukra, Sør Aukra, Halså, Volda, Stordal, Sunnmøre bilde 020* [Bilde]. Nasjonalbiblioteket. <https://www.nb.no/items/4a213e107934a145057dcfd7573510df?page=0&searchText=halvor%20vreim%20aukra>

Vedlegg

Spørsmål og svaralternativ til spørreundersøkelsen

1. Kjønn
  - Kvinne
  - Mann
  - Annet

2. Alder
  - Under 18 år.
  - 18-30 år
  - 30-40 år
  - 40-60 år
  - 60 + år

3. Er du besøkende eller frivillig ved Løvikremma?
  - Besøkende
  - Frivillig

4. Hva betyr deltakelse for deg?
5. Hvordan føler du at du deltar på Løvikremma?
6. Hvorfor deltar du på Løvikremma?
7. Hvilken rolle tror du Løvikremma har i lokalsamfunnet?

